

LA CONFRARIA DE PESCADORS DE SITGES

UNA PETIT APUNT DE LA NOSTRA HISTÒRIA ASSOCIATIVA

La Confraria de Pescadors de Sitges és una corporació de dret públic de base representativa i sense ànim de lucre, que té la representació exclusiva dels interessos econòmics i professionals del sector pesquer local.

Inicialment, la Confraria tenia la seva seu en l'edifici ubicat en la cantonada del carrer Carreta i el passeig Marítim de Sitges, i durant els anys setanta es va traslladar la seva seu a on es troba actualment, en el número 23 del carrer Carreta de la vila. És la seu de les reunions periòdiques dels seus membres, i entre d'altres aspectes s'ocupa de les relacions entre les diferents institucions de govern i associacions relacionades amb el sector pesquer, així com d'altres aspectes amb una vessant més lúdica i tradicional com els actes de la festivitat de la Verge del Carme, patrona dels mariners; la seva participació amb la celebració dels actes de la Setmana Santa o el tradicional dinar en honor a la vellesa, acte que gaudeix d'una llarga trajectòria i tradició marinera en la que es reuneixen els nostres pescadors jubilats.

L'OFICI: HISTÒRIA I TRADICIÓ

LA SAVIESA D'UN SABER PER GUANYAR-SE EL JORNAL

L'ofici de pescador a Sitges gaudeix d'una tradició que en alguns casos s'ha tramés de generació en generació, de pares a fills, que a permès conservar una tradició i la saviesa d'un saber fer en la lluita amb el medi per guanyar-se el jornal.

Sitges com a vila de costa afortunada, bé presentava a principis del segle XX l'ermosa postal de les barques marineres sobre la sorra de la platja de la Fragata, que no esperaven que claresques la nit per ser empeses pels pescadors fins l'aigua, tot a punt per començar la jornada. L'avi mariner, vell llop de mar, bé li explicaria al seu net com els mariners que arribaven amb les barques després de pescar, portaven les captures a la plaça de l'Ajuntament, on en una parada és subhastava el peix, o com, si les captures eren abundoses és carregaven en camió

per dur-les al mercat barceloní del Born. També era freqüent que les barques de Sitges naveguessin fins el port de la Barceloneta i allí desembarquessin el peix per a ésser ofert al mercat.

Les barques, a rem i a vela, practicaven una pesca sostenible amb el medi, utilitzant els arts menors, tradició local que a continuat fins l'actualitat. El net, esperonat per la curiositat, podria preguntar-li al seu avi, vell mariner, de quina forma pescaven la sardina, en una època en que no podien gaudir dels avenços tecnològics actuals per guiar el seu rumb. L'avi respondria que no va ser fins entrats els anys seixanta que els mariners de Sitges no van gaudir dels avantatges dels radars, ni que les barques de tremall van poder llevar la xarxa amb maquetes. Continuarà la seva conversa digen al seu net que a mitjans de segle, cada barca de sardina portava dos barquetes auxiliars, una amb motor i una altra sense. Cada barca portava quatre fanals i es fondejaven apartades de la barca de sardina. Els pescadors, atents, observaven la parcel·la de mar il·luminada pels fanals, esperant reconèixer les petites bombolles d'aire que des del fons, ascendien cap a la superfície, rastre inequívoc de les preses

LA PESCA ARTESANAL AL SEGLE XXI: TURISME PERQUER

EL PRESENT I FUTUR DEL NOSTRE OFICI

La Confraria de Sitges, es dedica exclusivament a la pesca artesanal, oferint al mercat un producte d'alta qualitat. I és que actualment són ben poques les confraries que mantenen aquesta modalitat de pesca, que és un ofici molt antic i que en l'actualitat travessa un període estructuralment difícil i que posa en perill la seva continuïtat.

Des de la dècada dels 80, les barques de la Confraria de Sitges, tenen base al Port d'Aiguadolç, i la societat concessionària del Port Esportiu de Sitges, Por d'Aiguadolç-Sitges, S.A., es qui ha donat sempre acollida i refugi a tots els membres de la Confraria i als seus vaixells, i ha fet possible la subsistència de la mateixa, doncs les despeses dels amarratges i de la seva estada han estat sempre a càrrec de la societat explotadora quasi en el 100% de la seva totalitat. Durant uns anys varen tenir un petit ajut per part de l'Ajuntament de Sitges, que servia per pagar les despeses del consums dels vaixells de pesca que tenien al Port, que no van acabar sent mes de vuit.

Per tant podem dir que sense la implicació en el projecte i en l'exploració de la confraria del Port de Sitges, no es pogut continuar amb aquesta entitat, no oblidem la més antiga del Poble de Sitges.

El nombre de captures ha baixat els darrers anys a causa de les pesques massives, que sumat als dragatges de sorra dels anys 90, ha fet que es reduïssin els prats de posidònia –extensions de plantes aquàtiques on els peixos es reproduïxen, viuen les poblacions d'alevins i troben aliment i ha disminuït la biodiversitat del mar de Sitges.

Tot i això, el mar territorial de Sitges és extens i la Pesca Artesanal a Sitges pot tenir un potencial de creixement, si s'augmenta l'atractiu i la rendibilitat de l'activitat.

TURISME PESQUER COM A COMPLEMENT DE LA PESCA PROFESSIONAL A SITGES

Actualment, moltes confraries de Catalunya, busquen complementar la seva activitat econòmica promovent activitats basades en el turisme, al voltant de la pesca. L'objectiu principal és que el pescador en sigui partícip, i d'aquesta manera fomentar l'emprenedoria, i sobretot posar en valor el patrimoni cultural. Per altre banda, s'afavoreix la conservació dels recursos per mitjà de la reducció de l'esforç pesquer.

Així doncs, la Confraria de Pescadors de Sitges, des de fa un temps, treballa per a poder oferir productes i serveis turístics, en els que hi participen els propis pescadors, així com també empreses especialitzades amb una llarga trajectòria professional i de qualitat

NOVA SEU

PESCA ARTESANAL DE SITGES

EL PROJECTE

Gràcies al suport del Port d'Aiguadolç, que cedeix l'espai necessari dins la zona de la seva concessió, l'edifici de la nova Confraria de Pesca Artesanal de Sitges es troba just a l'entrada del Port a la zona de serveis portuaris. Amb aquest nou equipament, la Confraria pot millorar les condicions econòmiques i de treball dels pescadors de PESCA ARTESANAL DE SITGES, i fer possible el manteniment de l'ofici. També es vol fomentar una cultura de consum responsable, difonent valors de protecció i respecte cap al medi ambient marí. Es posa en valor la pesca

artesanal, com a pesca sostenible, i per últim s'apropa a la població un producte fresc i de qualitat.

L'EDIFICI

L'edifici es troba al moll de llevant del Port d'Aiguadolç de Sitges, en la zona qualificada pel Pla Especial del Port d'Aiguadolç com a zona de serveis de reparació dins el subsistema d'Instal·lacions Portuàries, i compta amb l'Informe de compatibilitat urbanística favorable emès per els Serveis tècnics municipals, ocupant una superfície de 108 m² en una planta, que seria la totalitat del projecte.

En l'actualitat s'ha portat a terme la primera fase del projecte, que compta amb dos mòduls (un 40% aproximat), un dels quals destinat a magatzem i zona de pesatge del nostre producte, i l'altre està dividit entre un petit despatx i una sala de reunions.

El projecte ha comptat amb el suport del Gremi d'Hosteleria de Sitges i de Slow Food Garraf. Així com el suport del Servei de Comerç de la Diputació de Barcelona i del Consell Comarcal, a través del Programa Productes del Mar i de la Terra.

PROJECTE I EDIFICI

EL PROJECTE

La Confraria de Sitges, amb una flota de 6 embarcacions, es dedica exclusivament a la pesca artesanal, oferint al mercat un producte d'alta qualitat. I és que actualment són ben poques les confraries que mantenen aquesta modalitat de pesca, que és un ofici molt antic i que en l'actualitat travessa un període estructuralment difícil i que posa en perill la seva continuïtat.

El nombre de captures ha baixat els darrers anys a causa de les pesques massives, que sumat als dragatges de sorra dels anys 90, ha fet que es reduïssin els prats de posidònia –extensions de plantes aquàtiques on els peixos es reproduïxen, viuen les poblacions d'alevins i troben aliment _ i ha disminuït la biodiversitat del mar de Sitges.

Tot i això, el mar territorial de Sitges és extens i la Pesca Artesanal a Sitges pot tenir un potencial de creixement, si s'augmenta l'atractiu i la rendibilitat de l'activitat. L'establiment d'un punt de primera venda de Peix a Sitges, permetria precisament augmentar la rendibilitat de l'activitat i recuperar part de patrimoni immaterial de la vila, a més de constituir un nou atractiu per als visitants.

Gràcies al suport del **Port d'Aiguadolç-Sitges**, que cedeix l'espai necessari dins la zona de la seva concessió, l'edifici de la NOVA SEU de Pesca Artesanal de Sitges es projecta just a l'entrada del Port a la zona de serveis portuaris. Amb aquest nou equipament, la Confraria podria millorar les condicions econòmiques i de treball dels pescadors de PESCA ARTESANAL DE SITGES, i fer possible el manteniment de l'ofici. També es vol fomentar una cultura de consum responsable, difonent valors de protecció i respecte cap al medi ambient marí. Es posaria en valor la pesca artesanal, com a pesca sostenible, i per últim s'aproparia a la població un producte fresc i de qualitat. Però això a grans trets. Disposar d'una NOVA SEU de Pesca Artesanal, ens permet també crear nous llocs de treball, i activar el potencial de noves barques. També enfortiria el lligam entre pescadors, peixateries i restauradors locals.

L'EDIFICI

El projecte contempla la creació d'un edifici per a acollir la NOVA SEU de Pesca Artesanal de Sitges a l'inici del moll de llevant del Port d'Aiguadolç de Sitges, en la zona qualificada pel Pla Especial del Port d'Aiguadolç com a zona de serveis de reparació dins el subsistema d'Instal·lacions Portuàries, i compta amb l'Informe de compatibilitat urbanística favorable emès per els Serveis tècnics municipals, ocupant una superfície de 108 m² en una planta.

Característiques de la NOVA SEU:

- minimització dels treballs de preparació del solar
- optimització de l'estructura
- rapidesa de muntatge
- adequació al programa
- aspecte exterior adequat al seu ús i el seu entorn

FESTA DEL CARME - 16 de Juliol

- La Festa de la Mare de Déu del Carme, és una de les més antigues que se celebren a Sitges.
- Els actes principals de la festa, consisteixen en una missa celebrada a la parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla, en la que es venera la imatge de la Mare de Déu. Finalitzada la missa a la que hi assisteixen gran part dels pescadors i el Patró Major, els mateixos pescadors traslladen la imatge fins al port d'Aiguadolç, on serà col·locada junt amb ornaments florals en una de les embarcacions de pesca. A les vuit del vespre, comença l'acte principal de la festa, que és l'esperada processó de les barques. Quan la processó fa el seu pas per davant de la parròquia, i quan arriba a l'alçada de l'Ermita de la Mare de Déu del Vinyet, es llancen a l'aire els tradicionals morterets.

- En arribar a port, se celebra un concert d'havaneres, amb la imatge de la Mare de Déu del Carme presidint la festa, i com és d'esperar, la jornada finalitza amb un tastet del tradicional rom cremat.

ECOSISTEMA MARI

EL LITORAL DE SITGES

RESPECTEM L'ALT GRAU DE FRAGILITAT DEL MEDI LITORAL

El litoral és una franja a cavall entre el mar i la terra. La influència entre tots dos ambients provoca que les condicions del medi siguin molt variables i peculiars alhora. És precisament aquesta característica la que li confereix un alt grau de fragilitat.

Sitges ha viscut la transformació d'un poble de pescadors i pagesos en un poble que ha esdevingut referent turístic arreu del món.

Al llarg dels 16,5 km del litoral de Sitges existeix un elevat contrast d'usos i ocupació territorial i marítima. La diversitat d'aquest litoral, tot i conferir al municipi una gran potencialitat a molts nivells fa que la seva gestió sigui complexa, motiu pel qual no només es requereix una gestió diferenciada en funció del tram costaner considerat (espai natural, platja urbana, port, marina seca, penya-segat, escullera, etc.) sinó també una gestió sota una perspectiva ampla del conjunt del municipi que funcioni que forma part, les costes del Garraf i el litoral català, així com els diferents agents i actuacions que intervenen en aquest tram.

Les platges de Sitges estan formades per sorres fines on s'acumulen còdols que provenen de la riera, petxines, restes d'algues i altres organismes que arriben a la riba. Els espigons artificials es varen començar a construir durant els anys 60 i, a mitjans del 80, es varen construir els circulars i els que tenen forma de "L". La seva funció és la d'afavorir la sedimentació de les sorres a la platja i protegir contra l'erosió provocada pels temporals marins i la imperceptible, però lenta, modificació permanent de la línia de costa.

La forta demanda turística de Sitges, va promoure l'ampliació de les platges de sorra fina. La regeneració artificial de les platges consisteix en la deposició de grans quantitats de sorra damunt la morfologia originària de còdols.

Actualment, les platges de Sitges presenten un aspecte molt alterat, l'home ha modificat la dinàmica litoral i, per tant, la morfologia de la costa. La regeneració

artificial de les platges ha contribuït també a aquest procés, així com a la disminució de la diversitat i el nombre d'organismes de la zona.

Si en camp de la biologia, la biodiversitat es refereix al nombre de poblacions d'organismes i espècies diferents, per als ecòlegs, el concepte inclou la diversitat d'interaccions duradores entre les espècies i el seu ambient o biòtop, l'ecosistema on viuen els organismes. En cada ecosistema, els organismes vivents són part d'un tot actuant recíprocament entre si, però també amb l'aire, l'aigua i el sòl que els envolta.

BIODIVERSITAT

EL NOSTRE ECOSISTEMA MARÍ I LA SEVA BIODIVERSITAT

La biodiversitat o diversitat biològica és el conjunt de tota la vida del nostre planeta, incloent la riquesa d'éssers vius, d'ecosistemes i de processos ecològics que els relacionen entre si. La biodiversitat és molt més que la suma de tots els organismes del planeta, és un entramat de relacions i processos que encara avui seguim investigant. L'ésser humà és part de la biodiversitat de la naturalesa, però probablement sigui l'única espècie capaç de destruir-la.

Els mars i els oceans són una part essencial en el desenvolupament i manteniment de la vida del nostre planeta. Ocupen gran part de la superfície de la Terra, influint en el clima, el temps i l'estat de l'atmosfera, també proporcionen menjar i altres recursos per a la població. Actualment, la contaminació, la sobrepesca, l'ocupació del litoral, la introducció d'espècies invasores, entre d'altres, estan afectant el bon desenvolupament i conservació de la mar Mediterrània.

Davant les costes de Sitges trobem uns fons marins que formen un talús suau, fonamentalment de sorra, encara que en algunes zones apareixen alguns dipòsits d'estructura més fina. Molt esporàdicament es troben fons pre-coralins, on hi trobem concentrada la major part de la fauna i la flora. També s'hi poden observar amplis herbeis de Posidònia.

ELS PRATS DE POSIDÒNIA, BOSCOS DE LA MAR

Les fanerògames, son plantes aquàtiques, tenen arrels, tija, fulles, flors i fruits. La Posidònia oceànica és una fanerògama endèmica de la Mediterrània, o sigui que només viu a la mar Mediterrània. Està composta per feixos de 4 a 8 fulles que surten dels rizomes. Les fulles són verdes, a cintades i mesuren

aproximadament un metre. La trobem sota l'aigua entre la superfície i una fondària d'uns quaranta metres sobre fons sorrencs. Forma les praderies, herbeis o boscos de Posidònia, i són l'ecosistema més important de la Mediterrània, equivalent al dels boscos dins els ecosistemes terrestres.

Aquestes praderies, com a productors primaris, aporten gran quantitat d'oxigen i matèria orgànica. Fixen el fons de sorra i contribueixen a l'equilibri dels sediments al actuar com a barrera, mantenint l'estabilitat del litoral i protegint les platges de l'erosió. Les praderies de Posidònia són un important focus de biodiversitat al ser l'hàbitat de nombroses espècies vegetals i animals, algunes d'elles en perill, ja que ofereix una zona de reproducció i refugi a molts organismes.

Aquesta planta marina es troba sota una gran pressió. Els factors que afecten a la Posidònia són: la contaminació de l'aigua, les àncores dels vaixells, la pesca d'arrossegament, els sediments de les rieres, la construcció de ports i espigons, la regeneració de les platges i la introducció d'espècies invasores entre d'altres factors. Tenint en compte el temps de regeneració que necessita la Posidònia, uns 100 anys, i tots els perills que l'amenacen, han fet que l'extensió de les praderies disminueixin.

PESCA RESPONSABLE

PER LA SOSTENIBILITAT DE L'ECOSISTEMA MÉS PROPER

En les últimes dècades hem anat comprovant com el fons marí no és una font de recursos inesgotable totalment resistent a l'agressió de l'activitat humana com ens podíem haver pensat anteriorment, sinó que amb pocs anys hi ha hagut una acceleració de la pèrdua de diversitat ecològica, de la quantitat d'individus de cada espècie i de l'empobriment de l'ecosistema en general (empobriment de l'existència de les comunitats d'algues, fanerògames marines, substrat rocós, coralls, etc.)

L'ecosistema litoral és un ecosistema molt fràgil i amb una pressió humana creixent que ha causat una gran degradació a la nostra costa i als nostres mars i oceans.

Hi ha molt factors d'origen humà que contribueixen a que això sigui així, i per tant creiem que s'ha de protegir i controlar en el futur: la contaminació marina, construcció indiscriminada en el litoral d'habitatges, nova construcció de ports esportius, la pesca esportiva no regulada, la navegació recreativa sense respectar la normativa vigent, l'abocament de residus, les substàncies contaminants, etc..

La sobrepesca i les arts de pesca no selectives, com l'arrossegament, etc., són un d'aquests factors, i no poc importants, que contribueixen a que cada cop tinguem menys peix i menys variat als nostres oceans.

La pesca artesanal és una pesca selectiva, que utilitza tècniques tradicionals amb poc desenvolupament tecnològic, per pescar allò que realment vol pescar, sense malmetre altres comunitats animals o vegetals de l'ecosistema marí. Així doncs estaríem davant d'un tipus de pesca responsable i sostenible ja que permet pescar l'espècie de peix que es vol pescar mantenint intacte la resta de l'estructura de l'ecosistema marí.

El fet de pescar menys quantitat de peix, evitant la sobrepesca, fa que les espècies es puguin regenerar seguint el seu ritme natural de renovació de l'espècie, mantenint així el nombre d'individus i assegurant la seva existència en el futur.

El fet de mantenir intactes les altres comunitats fa que l'ecosistema no s'empobreixi i mantingui les condicions favorables per la vida, l'aliment i el desenvolupament de les espècies marines.

Així doncs si apostem per aquest tipus de pesca, i consumim el peix pescat amb mètodes artesanals estem afavorint la preservació de l'ecosistema marí, i la perdurabilitat d'un dels oficis més antics i entranyables, practicat de la manera més tradicional, poc industrialitzada, i respectuosa amb el medi ambient.

La Confraria ha comptat amb el recolzament suport imprescindible del Port d'Aiguadolç dels 1983, a través de la companyia concessionària PORT D'AIGUADOLÇ-SITGES, S.A., que ha fet possible la continuïtat, fent-se càrrec de totes les despeses portuàries i part de desplegament i logística.